

INOVAČNÉ CENTRÁ A ICH DÔLEŽITOSŤ V PROCESE TRANSFERU TECHNOLOGIÍ

Úspešná aplikácia univerzitného transferu technológií v krajine musí mať svoje zázemie aj v jednotlivých regiónoch. Výborným príkladom spolupráce medzi univerzitami a podnikateľmi, ktorý vidíme už aj na Slovensku, sú regionálne inovačné centrá, ktoré vznikli v Banskobystrickom i Košickom kraji. Ich cieľom je naštartovanie rozvoja a spolupráce podobne, ako sa to podarilo v českom Juhomoravskom inovačnom centre. Nahliadnime bližšie do ich fungovania a zámerov.

Potreba zakladania regionálnych inovačných centier je jasná. V západných krajinách môžeme pozorovať, ako úspešne dokážu koordinovať i naštartovať rozvoj podnikania, pomáhať prepojiť výskum s praxou a rozbiehať i medzinárodné spolupráce. V neposlednom rade sa snažia jednotlivých aktérov zo súkromného i akademického sektora vzdelávať v oblastiach podnikania a transferu technológií.

REGIONÁLNE INOVAČNÉ CENTRUM BBSK

Regionálne inovačné centrum (RIC) vzniklo v Banskobystrickom samosprávnom kraji (BBSK) ako oddelenie pod Rozvojovou agentúrou BBSK v apríli 2023. Významnú úlohu pri jeho založení zohral aj samotný Banskobystrický samosprávny kraj, ktorý si dôležitosť sietovania uvedomuje nielen v prostredí univerzít, firiem a vedeckovýskumných inštitúcií, ale aj v prípade stredných škôl.

„Postupne budujeme personálne odborné kapacity zamerané na rozvoj školských inovácií, prepájanie priemyslu a výskumu a rozvoja podnikavosti. Nie je to však začiatok v úplnom zmysle slova, pretože prakticky postupne napĺňame odporúčania exper-

tov Svetovej banky v rámci iniciatívy Catching-Up Regions. Jedným z takýchto odporúčaní bolo práve založenie regionálnej inovačnej jednotky na prepojenie priemyslu a výskumu v kraji,“ povedala Janka Pálková, riaditeľka Rozvojovej agentúry BBSK.

„Pilotne sme v rámci iniciatívy Catching-Up Regions v Banskobystrickom kraji testovali spustenie regionálnej schémy inovačných poukážok v spolupráci s ministerstvom hospodárstva a jeho Slovenskou inovačnou a energetickou agentúrou,“ upresnila Lucia Malová, business innovation manager oddelenia Regionálneho inovačného centra.

„Sme radi, že sa úspešne rozbehol aj projekt Innolabb, ktorý sa stal symbolom komunitného priestoru na podporu kreativity a inovácií. Dnes je už koncept innolabbov súčasťou národného projektu Overenie modelu centier práce s mládežou v BBSK a je multiplikovaný v rámci 7 centier práce s mládežou Space,“ vysvetlila Lucia Malová. „V innolaboch sa aktuálne pracuje na získavaní a zlepšovaní digitálnych zručností mladých ľudí v situácii NEET alebo ohrozených situáciou NEET,“ doplnila Ivana Demčíková, koordinátorka centier práce s mládežou.

Dôležitá osвета

Pracovníci RIC BBSK nezabudli ani na aktivity spojené so spoluprácou univerzít a súkromného sektoru. Dôležitá je podľa nich najmä osвета, budovanie dôvery a hľadanie nových prepojení.

„Vieme, že na univerzitách aj vo vedeckovýskumných inštitúciách máme skúsených odborníkov a vedcov, ktorí majú čo ponúknuť a majú mnoho skúseností. Na druhej strane, firmy nevedia celkom, ako sa môžu

Prvé stretnutie Innovation Meetup na pôde Zvolenskej univerzity, ktoré prepájajú podnikateľov s vedcami, inštitúciami a startupmi. Foto: RABBSK – Rozvojová agentúra

s univerzitami prepojiť a ako nadviazať spoluprácu. Na prvý pohľad sú to dva odlišné svety, ktoré sa nám však darí prepájať práve cielenými podujatiami, ako je napríklad Innovation meetup,“ hovorí Janka Páľková, riaditeľka Rozvojovej agentúry BBSK.

Podobné podujatia veľmi dobre fungujú aj v zahraničí, kde sa vďaka nim rovnako darí nachádzať nové partnerstvá a budovať vzájomnú dôveru medzi akademickým a firemným svetom.

„Prvý Innovation meetup sme odštartovali na Technickej univerzite vo Zvolene, ďalšie podujatie pod rovnakým názvom sa uskutočnilo na pôde Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Je to neformálne stretnutie, kde sa predstavili nielen zaujímavé podnikateľské nápady a firmy z regiónu, ale aj univerzitné projekty a úspechy. V spolupráci s Akadémiou umení v Banskej Bystrici už aktívne pripravujeme pokračovanie Innovation meetup-u, kde sa v rámci programu podujatia predstavujú ďalšie zaujímavé nápady, projekty, startupy a úspešné firmy,“ doplnila Malová.

Podľa slov Janky Páľkovej sa v Banskobystrickom kraji snažia učiť od najlepších, preto aj s pomocou Juhomoravského inovačného centra postupne testujú rôzne prístupy k zlepšeniu podnikateľského prostredia, dôveru a budovanie prepojení a od leta pilotne aj služby na rozvoj a podporu pre malé a stredné regionálne podniky prostredníctvom profesionálnej siete inovačných centier Ynnovate.

„RIC BBSK tiež aktívne komunikuje so Slovenskou akadémiou vied, konkrétne s pracoviskom Innoval, či Národným lesníckym centrom. Máme veľký záujem o to, aby súkromný sektor, a to nielen z regiónu, spolupracoval so špičkovými vedcami a nachádzal prostredníctvom spolupráce a vzájomných prepojení nové riešenia,“ hovorí Páľková.

Investícia do budúcich spoluprác

Regionálne inovačné centrum BBSK nezabudlo na formovanie povedomia o transfere technológií či podnikaní ani medzi študentmi.

„Postupne, prostredníctvom programov zamera-

ných na školské inovácie, budujeme komunitu kreatívnych a talentovaných ľudí a podporujeme rozvoj zručností, potrebných v 21. storočí. Prinášame inovácie vo výchove a vzdelávaní, ktoré eliminujú stereotypy a prinášajú zmenu. Inovácie, ktoré podporujú prepojenie formálneho a neformálneho vzdelávania, rozvíjajú tvorivosť, podnikavosť, nápaditosť, kritické myslenie, čitateľskú, finančnú aj digitálnu gramotnosť, podporujú digitalizáciu a inkluzívne vzdelávanie a zároveň ponúkajú všestranný rozvoj osobnosti žiaka,“ vysvetlila Silvia Mašlárová manažérka školských inovácií oddelenia Regionálneho inovačného centra.

Cieľom RIC BBSK je mať v kraji absolventov programov s podnikavým duchom a tvorivou myšliou, vybavených zručnosťami pre rýchlo sa transformujúcu spoločnosť.

„Jednotlivé programy prepájajú základné, stredné a vysoké školy, podporujú vzťahy v komunite, aj so zamestnávateľmi. Zároveň pripravujeme implementáciu novej metodológie STEAM vzdelávania, ktorá je interdisciplinárna a prepája tri stupne vzdelávania. Máme ambície, odvážne plány a veľa nápadov, ako postupnými krokmi vytvoriť v kraji miesto, kde aktívni ľudia chcú žiť, pracovať, zakladať si rodiny a plnohodnotne tráviť voľný čas,“ dodala Pálková.

AKTIVITY INOVAČNÉHO CENTRA KOŠICKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

Regionálne inovačné centrum Košického samosprávneho kraja (ICKK) už pôsobí od roku 2013. „Vzniklo na základe spolupráce medzi Košickým samosprávnym krajom, mestom Košice, Univerzitou Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Technickou univerzitou v Košiciach a Univerzitou veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach. ICKK sa venuje vzdelávaniu na stredných školách, kde sa snaží podporiť mladé talenty pri transformácii ich nápadov do konkrétnych projektov,“ povedal generálny riaditeľ centra Peter Breyl.

Okrem toho pracuje ICKK na spustení podnikateľského akcelerátora. „Naše aktivity vytvárame v spolupráci s biznisovými partnermi z regiónu, ktorí pôsobia ako mentori, partneri alebo experti v našich

programoch. Aj keď myslíme regionálne, naše vízie majú medzinárodný rozmer. Snažíme sa naše talenty čo najviac prepojiť so spoločnosťami, ktoré sídlia v regióne.“

Stretnutie dvoch rozličných svetov

Breyl stretnutie sveta talentovaných a kreatívnych ľudí, ktorí sa združujú vo forme startupov, a biznisovým svetom považuje za stretnutie dvoch rôznych svetov. „Avšak oba tieto svety sú vzájomne prepojené. Dochádza k spojeniu kreativity so skúsenosťami a práve takéto spojenie dokáže akcelerovať vznik nových a kvalitnejších nápadov. Spoločnosti dokážu zadefinovať svoje problémy a potreby, na druhej strane startupy prinášajú inovatívne riešenia, ktoré sa na problémy a výzvy pozerajú iným pohľadom,“ vysvetlil.

Momentálne sa ICKK snaží svojimi aktivitami naplniť vznik tzv. Startup campusu. „Stane sa miestom v Košickom kraji, ktoré bude slúžiť pre startupy a inovátorov, aby rozvíjali svoje nápady alebo projekty. Poskytne miesto v rámci co-workingu a jeho cieľom je, aby vytvorilo miesto, kde sa bude stretávať inovačná komunita Košického kraja. Poskytuje podnikateľské priestory pre startupy alebo spoločnosti.“

Pýchou košického centra sú aj vzdelávacie programy. „Naše vzdelávacie programy priamo prepájajú stredné školy s regionálnymi univerzitami, napríklad počas tohto roka nám takto vzniklo 12 nových startupov na stredných školách, veľká časť týchto študentov bude pokračovať vo svojom štúdiu na univerzitách v rámci Košického kraja. Takto im dokážeme vytvoriť miesto, kde sa môžu stretávať, pracovať na svojich projektoch a stretávať sa s komunitou inovátorov,“ ozrejmil Breyl.

Podpora komercializácie

Dôležitým aspektom činnosti centra je samozrejme zvýšenie kooperácie medzi univerzitnou a komerčnou sférou. „Musíme si však uvedomiť realitu európskeho priestoru. Veľké spoločnosti idú hlavne tam, kde sa robí vysokokvalitný a svetový výskum, aj napriek vysokej konkurencii máme privátnemu sektoru čo ponúknuť. Čo nám chýba, je motivácia, keďže dnes nefunguje dostatočný a kvalitný model, ktorý

Panelová diskusia Innoveast 2023.
Foto: KSK

by školy viac motivoval ku komercializácii ich výsledkov. Zmenila by to prítomnosť veľkých spoločností, avšak tak ako som tvrdil, tie majú možnosť výberu a my musíme nájsť spôsob, akým takéto spoločnosti oslovíme. My ako ICKK pomáhame motivovať talentovaných ľudí, ktorí by možno inak išli študovať mimo Slovenska, k štúdiu na našich univerzitách. Na naše školy sa nám dostanú študenti, ktorí majú v sebe podnikateľského a kreatívneho ducha, čo je jedným z predpokladov, ktorý do budúcnosti zlepši kvalitu a kvantitu nášho transferu technológií,“ dodal Breyl s tým, že signál, ktorý podľa neho do sveta vysiela ICKK, je signál stability a zodpovednosti kľúčových inštitúcií v rámci rozvoja nášho regionálneho inovačného ekosystému.

JUHOMORAVSKÉ INOVAČNÉ CENTRUM A PRÍKLADNÁ SPOLUPRÁCA

Aktivity Juhomoravského inovačného centra (JIC) sú už dve dekády dôkazom úspešnej spolupráce medzi regionálnymi inštitúciami, univerzitami a súkromným sektorom. Zriaďovateľmi JIC sú okrem Juhomoravského kraja a mesta Brno aj štyri brnenské univerzity:

Masarykova univerzita v Brne (MUNI), Vysoké učenie technické v Brne (VUT), Mendelova univerzita v Brne (MENDELU) a Veterinárna univerzita Brno (VFU).

Vzdelávanie v podnikavosti

Podporu podnikavosti centrum aplikuje už na pôde menovaných univerzít. „Pomáhame študentom formou univerzitných predmetov, na ktoré sa môžu na týchto univerzitách zapisovať. My jednotlivé predmety nadizajnujeme a sprevádzame nimi študentov. Študenti často pracujú na nejakom novom nápadе, vynáleze a univerzity ich potom môžu podporiť aj tým, že vypíšu špeciálne študentské súťaže, kde môžu získať finančnú odmenu. Napríklad VUT v Brne na tieto súťaže dáva každý rok milión korún, MUNI 600 tisíc. Poskytujú to z vlastných zdrojov alebo zo zdrojov firiem, ktoré sú s nimi prepojené,“ povedala Markéta Filipenská z oddelenia podpory študentov JIC. Ako ďalej dodala, činnosť JIC v tejto oblasti nie je vykonávaná na projektovej báze, ale vychádza z motivácie samotných univerzít. Centrum im dodáva metodológiu, ľudí z praxe, a teda samotné know-how.

Mediátori v procese transferu technológií

JIC je samozrejme zamerané aj na podporu podnikavosti u absolventov. „Na nich sa už pozeráme ako na začínajúcich podnikateľov. Určite ako prvé, čo s takýmto typom podnikateľov riešime, je transfer technológií z univerzity do nejakého nového subjektu, kde zastávame pozíciu sprievodcu. Pomáhame teda informovať, či by mala mať v tom-ktorom prípade univerzita podiel, či by to mal byť takzvaný pravý spinoff, kde bude univerzita, napríklad v piatich percentách vlastníkom, alebo či sa to bude riešiť formou nejakej licenčnej zmluvy, kde univerzita, napríklad po dobu nejakých rokov bude dostávať podiel z predaja takzvaných „royalties,“ ozrejnila Veronika Štepánková z oddelenia podpory podnikateľov JIC. Podľa jej slov je možností nastavenia mnoho. „Veľmi záleží aj na tom, v akej je to oblasti. Pokiaľ niekto vyvíja softvér, je pravda, že univerzitu až tak nepotrebuje, že to zvládne robiť aj mimo nej. Pokiaľ ale

niekto vyvíja napríklad nejakú technológiu v oblasti life-science a potrebuje vybavenie v hodnote aj desiatok miliónov, ktoré si nie je schopný zadovážiť sám, tak využíva zázemie univerzity. Potom je samozrejmé, že väzba na univerzitu je užšia a mala by byť za to aj adekvátne odmenená,“ vysvetlila Štepánková. JIC sa v týchto prípadoch snaží obom stranám (podnikateľom i univerzitám) uľahčiť komunikáciu, ktorá sa niekedy môže z rôznych dôvodov zaseknúť. „Našu činnosť nevykonávame vo forme projektov. Vychádza to z nášho poslania a dôvodu, prečo tu sme a chceme, aby tu boli zaujímavé startupy, ktoré sú technologické, prinášajú niečo nové a prirodzene najviac takýchto startupov nám vznikne buď od absolventov, alebo od výskumníkov, ktorí sú na univerzitách. Pre nás to je teda jeden z tých najzaujímavejších „rybníkov“ k loveniu startupov,“ dodala Štepánková.

Autor: Martin Karlík